

**СЕКЦІЯ 3. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

**ІННОВАЦІЇ ЯК ГОЛОВНИЙ ЧИННИК
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ**

Бабаєв І.О., аспірант,
Полтавська державна аграрна академія*

Конкуренція є найдієвим стимулятором продукування та запровадження інновацій, важливою динамічною силою, яка постійно підштовхує виробників до пошуку нових більш продуктивних технологій, способів скорочення витрат виробництва, зниження цін, збільшення обсягів виробництва та збуту продукції, пошуку нових ринків збуту, запровадження виробництва нових видів продукції або продукції з покращеними властивостями. У свою чергу, інноваційні технології та інноваційна продукція дають змогу виробникам одержати конкурентні переваги, перемогти у конкурентній боротьбі на ринках, забезпечити більше покупців для своєї продукції, і таким чином створити умови для збільшення обсягів виробництва і реалізації продукції, зростання своєї частки на ринку, збільшення прибутку, фінансового забезпечення подальшого розвитку виробництва.

Попри значну увагу до сутності конкурентоспроможності, її критеріїв, чинників, методів оцінки в наукових публікаціях, трактування цих питань залишається неоднозначним. Зокрема, змістовність конкурентоспроможності продукції розкривають і через сукупність її властивостей, що дають змогу забезпечити переваги продукції порівняно з продукцією інших виробників аналогічної продукції, а також конкурентоспроможність продукції визначають через здатність продукції відповідати вимогам ринку, запитам покупців порівняно з іншими аналогічними товарами, представленими на ринку [2-5].

Словосполучення «конкурентоспроможність» походить від англійського слова «compete» (конкурувати), яке є основою слова «competitiveness» («конкурентоспроможність»).

** Науковий керівник – Онегіна В.М., д.е.н., професор*

В українському трактуванні в категорії «конкурентоспроможність» об'єднується два слова «конкуренція» і «спроможність», іншими словами, здатність, наявність можливостей до конкуренції, змагання [3].

На наш погляд, сутність конкурентоспроможності продукції кращим чином розкривається через сукупність її властивостей, які забезпечують її переваги порівняно з продукцією конкурентів, сталість та ефективність їх продажу, сталий розвиток її виробництва. Необхідно зазначити той факт, що конкурентоспроможність є такою характеристикою, яка застосовується по відношенню до видів продукції, підприємств, галузей, регіонів, національних економік. Також розрізняють та оцінюють конкурентоспроможність і залежно від географічних рівнів ринків (регіональний, національний, світовий).

Н. Патики зазначає, що «конкурентоспроможність являє собою динамічне поняття, яке змінюється в часі і просторі під тиском різних умов». Та серед основних чинників формування конкурентоспроможності на перше місце ставить інноваційні, які доповнює техніко-технологічними, логістичними, структурно-ринковими, інституційними, виробничими, ресурсними, регулюючими, політичними, екологічними, організаційними та іншими [4].

Але незважаючи на визнання інновацій як чинника конкурентоспроможності, серед критеріїв конкурентоспроможності, за якими здійснюється її оцінка інноваційність у багатьох випадках не згадується [5], що має бути виправленим, особливо, враховуючи, що в умовах Індустрії 4.0 інновації перетворюються на головний чинник конкурентоспроможності.

На основі статистичних даних про сумарний індекс інновацій за видами економічної діяльності (табл. 1) можемо відзначити, що виробництво харчових продуктів посідало 10 місце у 2012 – 2014 рр. за інноваційністю, у 2014-2016 рр. – 13 місце. Та в цьому ранжуванні у 2014-2016 рр. був виділений такий вид економічної діяльності, як наукові дослідження та розробки, який і посів перше місце.

У 2014-2016 рр. 45,6% інноваційних підприємств припадало саме на переробну промисловість в Україні. Найвища

частка інноваційних підприємств була на підприємствах інформації та телекомунікації (22,1%), переробної промисловості (21,9%) і фінансової та страхової діяльності (21,7%) [1].

Таблиця 1

Сумарний індекс інновацій (СІІ) за видами (найбільш інноваційними) економічної діяльності в Україні

Види економічної діяльності	СІІ 2012-2014 рр.		СІІ 2014-2016 рр.	
	%	Ранг	%	Ранг
Добувна промисловість	11,5	14	10,3	19
Переробна промисловість, у т.ч.	*	*	*	*
виробництво харчових продуктів	15,7	10	17,8	13
текстильне виробництво	11,9	13	13,3	15
нафтоперероблення	45,1	3	48,1	4
виробництво хімічних речовин	24,9	7	27,3	9
виробництво фармацевтичних препаратів	46,0	2	45,9	2
металургійне виробництво	12,1	12	28,4	8
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	36,7	5	33,2	6
виробництво електричного устаткування	22,9	8	18,7	11
виробництво машин та устаткування	36,2	6	25,0	10
виробництво автотранспортних засобів	46,5	1	41,0	3
Постачання електроенергії, газу	21,9	9	16,3	14
Інформація та телекомунікації	39,1	4	34,0	5
Архітектура та інжиніринг	14,9	11	18,6	12

Джерело: складено за даними Держстату України [1].

Та зв'язок між рангом інноваційності видів діяльності та зростанням виробництва продукції, її експорту, зміцнення конкуреноспроможності може проявлятися з певним лагом. Такий лаг зумовлений розривом у витратах на інноваційну

діяльність, запровадженням нових технологій та надходженням коштів від реалізації інновацій. Тому важливою умовою як інноваційного розвитку, так і зміцнення конкурентоспроможності є формування ефективних механізмів їх фінансового забезпечення.

Література.

1. Наукова та інноваційна діяльність. Статистичний щорічник за 2017. Київ: Держстат України, 2018. 178 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_nauka_2017.pdf (дата звернення 20.09.2019).
2. Минко Л. М. Сутність та складові поняття конкурентоспроможності підприємства. Наукові праці НУХТ. 2014. № 56. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/15602> (дата звернення 13.09.2019)
3. Онегіна В. М., Антощенкова В. В. Спільна аграрна політика та конкурентоспроможність сільського господарства ЄС. Аграрна політика Європейського Союзу: виклики і перспективи: монографія / За ред. Т. Зінчук. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. С. 152-162.
4. Патика Н. І. Конкурентоспроможність сільського господарства України: глобальний та національний вимір : монографія. Вінниця: ТОВ «Твори», 2019. 368 с.
5. Циганкова Т., Іщенко А. Маркетингові технології формування конкурентоспроможності експорту компанії. Міжнародна економічна політика. 2016. №2. С. 7-27.

ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВТКУ

***Бабенко Г.І., студентка*,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

Інноваційний розвиток як якісні та кількісні зміни в продуктивних силах, економічних відносинах, результатах виробництва за рахунок генерації, імплементації та реалізації інновацій потребує фінансового забезпечення. Доступні фінансові ресурси для реалізації інноваційно-інвестиційних проєктів, утворюють фінансову складову інноваційного

* Науковий керівник – Онегіна В.М., д.е.н., професор